

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Terrae sanctae vetus effigies ex. scripturae libris adumbrata - Cod. Ettenheim-Münster 117

[S.l.], [18. Jahrh.]

Caput III.

[urn:nbn:de:bsz:31-111337](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111337)

à l'atmosphère noviter adificata seu restaurata perhibetur.
3 reg 9, 15. Urbs haec etiam eade exercitus, Syria regio, per
de quoque l'atmosphère vulnere à Nethao rege Egypti inflicto
abstrahit 4 reg 23, 29, 30 et 2 par 28, 22 ubi Nethao in
campo Magdoo dimicasse dicitur. Cum enim Nethao Rex
Egypti Assyrijs bellum illaturus et Charcanis urbem
ad Euphratem positam occupaturus mari cum exercitu,
ut dicitur est Trajeto, Samaria & l'itus attingeret per
eandem aliasque terra fræilica regiones per inhy-
futus, ei occurrit Nethao in campo Magdoo in judicaturus,
ne ultra progredatur, tam huius verisimile est, ne regio
ab ipsis exercitu quidquam detrimenti pateretur. Num
ne Lemel doto fræstru, eundem exercitum sub eodem
regionis damno excipere cogatur donec, tum denique,
quia metuebat, ne aegyptij se victores in Syria essent,
feraciores effecti graves sibi magisque metrandi forent.
Haec magna occasio esse videtur, quæ sibi funesta fuit.

1876 Machmethata urbs sita in confinio Ephraim et
Manasse à regione et in confinio Sichem Jos 16, 6 et 17, 7.
ubi Tribus Manasse adscribitur.

C A P U T III

De Galilea.

Galilea ampla terra sancta provincia plagam iustin
Septentrionaliter possidem occupans à pluvie siliat
Israël live campo magno, hinc ad meridiam
Samaritanam, ad orientem Jordanem et lacum Genesareth
seu mare Tiberiades, ad Septentrionem montes Libani, li-
donem usque praesens fuisse scribit Josephus ant 18, et
ad occidentem mare mediterraneum.

Indebat in Superiorem et Inferiorem; has duas
tribus Machar et Zabulon complectatur, ita vero Tribus
Aser et Naphtali circumscripta erat, atque etiam Galilea
gentium mixta fuit, live quod, sicut iam alibi anno
statuimus, inter Hebraeos quamplurimi in ea numerarentur
Ethiopi, live Chonices, Syros, et Arabes idololatrios fessi-
mos haberet. Hanc D. Calmet ultra Jordanem et mare
Tiberiades ad orientem Trachoniticam, Libanum et Pa-
thianam versus excurrere vult hinc praecipue argumentis:

Quod Judas Gaulonides in actis Apostolorum 15, 37 et a-
postolus Josephus ant 12, 3. Galileus dicitur, Gaulonitis regio
autem trans Jordanem sita est, quod Bethsaida urbs Ga-
lilæa fuit, ut è qua oriendi Apostoli Galilæi dicitur fuit,
eam autem Josephus trans Jordanem collocat de bello 12, 13.
Quod Eusebius in 1° 9, 1. conceptis verbis Galileam trans
Jordanicam sitam aserat. Quod Sophocles in 1° 33, 9

pro Balan, quod habet vulgata hebraea, quæ regio trans-
Jordanica est, veritas Galilæa, quæ in re nomen patris
pro toto usurpasse illos S. Hieronymus animadvertit in
comentariis. Unde habetur, illius etiam opinione Gali-
taam ad Balanitiam excurrere. Hic addi potest, quod

Galileam gentium trans Jordanem collocat.
Varum respondet Blondus l. c. 31, p. 181. Huius judæ
nomen, huius dicitur, potius ab urbe pedali siliat, à loco
educationis, et habitationis. Tunc patriam fuisse Gamala
Gaulaniticam urbem, et eum in Galilæa domicilium ha-
buisse. Iohannem Iosephum, qui siliat Galilæam et Gaula-
nitiam distinguit ant 12, 3. illum Galilæam appellare,
cum prius siliat l. c. 1. Gaulaniticam dixerat. Bethsai-
dam vero Josephi non eandem esse cum illa, quam Iose-
phus sacris commemorant, hanc enim eis Jordanem sitam

esse, quod postea ostensum est. cetera D. Calmeti argu-
mentis ad mensa præterit. Nos ubi nobis de urbe Bethsaida l'atmosphère
erit, l'atmosphère illius exspectamus.

peragere Syria nulle completis,
Dicitur nempe eadem Tribu-
mias in Assyriam 4 reg 17 di-
michis fuit inter Regnum
ada et fræilicis, ad usque
operabat fias, ut qui no
fura habebat, sed et in
Tribus Samaria 4 reg 23,
vi urbibus Mandæ, e,
phraim, et Simoon usque
Hæthali cultum ubi
Hæthali habitavit. 2 par 34, 6.
237

238

erant, num haret dare
 tributum caesari ~~caesari~~ Math
 22, 17 ut videret, ut advertebat
 Hieronymus, occasionem
 comparandi eum acaesari; ~~caesari~~
 digne id praebere, coram
 illato a praesentibus: "hunc
 "invocamus subvertentem
 "partem nostram, et pro-
 "hibentem tributa dare cae-
 "sari Luc 23, 2. et sunt
 qui dicant, hunc summe le-
 "ditorem auctoritatis fuisse,
 qui factionem fecit, non
 vero lectionem qui hanc
 in commentariis fuerit.

Galilaea nomen habere videtur ab hebraeo Galilath, quod
 miler, seu confinia significat, atque hinc regionem fieri
 indigunt, quod confinia illa sancta attingeret. Ex eo graeci et
 latini Galileam esse.

Primum in sacra scriptura Galilaea nomen occurrit Jos 18,
 20, 27. et postea i reg 9, 2. 2 reg 15, 9. 1 par 6, 75. Jos 6, 1. ubi
 Galilaeam gentium memorat, atque hic primum gentium co-
 mina vocatur, ex quo conijci potest, quod nomen ei sum pri-
 mum fuerit inditum, postquam namque Reges Assyriae Galilaeam
 destructo regio, in partibusque in orientem Libani, et in partem
 syriacum et assyriorum colonias in illud deduxerunt, aut post
 ipsa Assyriae gentes eam hoc nomine nuncupavit. Tota
 Galilaea superioris, alibi etiam non in veteri
 quam in novo Testamento Galilaea regio memoratur, at
 in novo frequentius adhuc quam in veteri.

Galilaei in gentio esse bellicosos, audaces, et imperiosos, qui
 feris nationibus bellum semper manu referunt, ait Josephus
 lib 3, de bello 22. Pedites in super Galilaeam et soli natura
 ut qua tota fructuum ferax sit, et agraria cultura uberi-
 mam esse, virosque alere bellicosos et laboriosos, vides in ea et
 vicos frequentissimos occurrere viculisque, adeo ut om-
 nium omnino vicus 15000 vicinas exhiberet.

Galilaei nomen Jos 18, 20, 27. et Nazareth Galilaeae urbe ubi
 pater eius exivit, videtur fuisse confectus. Josephus vero
 Galilaeam dicit, eodem et Galilaeam appellat, sunt igitur
 et in caeteris scripturis et fides omnes derivatum est ut
 colligitur ex Act 13, 27. Galilaei quidem nunquam spectari
 religionis veri sunt habiti, neque ex illis populum pro-
 futurum unquam fidei arbitrabantur Jos 4, 9, 52. Tria
 caeterum a caeterorum regionum diversa utebantur, quo videtur
 Betrus Galilaeus agrivus esse Math 20, 73. haec generatio
 de Galilaeis et ipsa Galilaea, vero singulas ipsius provincias
 seu Tribus expendimus

§ I

De Tribu Issachar.

Tribus seu regio Issachar, de qua Jos 19, 18 una ex septem
 tribus terra Israel provinciae secus campum magnum
 seu vallam Israel in Galilaea inferiori sua limites habuit
 ad meridiem dimidiam tribum Manasse, ad orientem Jordanem
 et lacus Gazareth partem, ad septentrionem tribum Zabulon
 et ad occidentem mare mediterraneum, ubi montem Carme-
 lum attulit.

Relandus hic 28, p 158. contendit hujus Tribus regionem
 non ad ipsum mare sed usque ad partem tribum Manasse se-
 realem et maritimam duxerat, pertigisse, nam alia
 inquit, Afer non contigit Manasse ab Aferis, quod legitur
 Jos 17, 10. Verum quod jam supra § 12. n. ubi de tribu
 Manasse notis sermo erat, annotavimus successu temporis
 vis jam ipsa supra dicitur hominum tribuum limites mutatos
 fuisse, istud facile evenire potuit, ut regio Issachar eo pro-
 ceperit, ut ad occidentem mare mediterraneum etiam
 attigerit, haecque opinio a plerisque Geographis communiter
 accepta est, quare et nos hic laquei commotum arbitrari
 non ea notatur.

Inchoa Israel seu Bethel urbi primum Tribus fuit
 a terra Jos 18, 25. Secunda Tribus Issachar Jos 18, 25. celebris
 regio hinc non ut ait Hieronymus tam in opus, in
 vicia metropolitana, prope quam sunt campi latissimi et
 vnumia insularis, quae plerumque ad valem per millia
 vnuma conditur. Namque ista erat in campo vnuma
 in campo Bethel, atque ut dicitur Jos 18, 25. mediam
 eam possidebat, in confinis Tribus Manasse non procul a
 Bethel, et ad radices montis Galboe versus occidentem, ubi
 scaturit, cujus aqua prope Bethel, in viciniam labitur.

Ad hanc urbem castra sua metati fuerant Manasse et
 Amalecites, cum eos Gerson seu Perobal Jos 18, 25. et
 in hujus etiam urbi confecti, et prope fontem illius

239. 237.

x

240. 238.

raëlita castra habebant, quando philistini eos fugaverunt & occisio saul et ejus filijs. 1. reg 29. ii. et 31. i. p. Hic locum Bethab-
 Baer Israel, saluberrimum habuit, juxta quod erat vinea laboth
 de israelita, quam cum nec permutatione nec pecunia ab isop
 obtinere possit, Bethabel ejus uxor curavit, ut magna hinc
 sanguine blasphemus lapidaretur, tum Achab vineam hanc
 occupavit 3. reg 21. i. p. Nam Achab praelians adversus Syrios
 juxta Ramoth-Galaad lethala vulnere accipit et moritur,
 3. Reg 22. 34, 37. Ochozias ipse filius regem sua gram,
 qui in obsidione Ramoth-Galaad, qua ibique iterato con-
 tra Syros bello, urbem hanc circumerat, accepto vulnere in
 Bethael deportari se fecerat, ut curaretur, vivens a Jehu
 misericorditer, reliqua urbem egressus occurrens ab eo in agro
 Bethael de israelita occiditur 2. reg 9. 30. Deinde Jehu turbe
 ingressus Bethabel octidit matrem per sexipram in glaciem
 precipitari iussit, a persequere sanguine ejus pariete equo-
 rum unguibus concussa est, caroque huius cadaver eum
 raverunt. Idem 2. reg 9. 30. Cives hanc iussu Jehu septuaginta
 filios Achab interficiunt, et eorum capita ad eum in Beth-
 ael mittunt, 4. reg 10. 33. Regio, qua hinc urbi adiacet
 ipsius nomine vadit Bethael, idem campus Bethel vocatur.

241 237

2do Lunam seu Lunam, idem solum verbo Tribu Issachar
 adscripta Jos 19. 18. Sit in campo magno 5. miliaribus a
 monte Thabor seu Galath-hue Galath-Thabor urbe ad
 pedem huius montis collocata, de qua Jos 19. 12. 18. versus
 austrum, nec procul a monte Galath ad occidentem. Et
 Isachar cum saule praeliatur ad hanc urbem castra habue-
 runt, dum saul ad montem Galath sita continebat, 1. reg 28. 9.
 Hic quod alibi memoravimus, saul est hinc exercitus
 isopque et filij sui occubuerunt Jos 31. i. p. Hicque origo illa
 a Davide long, quo ab ipso fuerunt, ducta ex hac urbe ori-
 ginem duxit 3. reg 1. 22. et 2. 17, 21, 22. Eadem nomine
 in scriptura vocatur mulier illa, qua Eliehem prope hanc,
 quondam Lunam veniens, hospitio accipiebatur. 2. reg 4. 8.

242 240

3tio Ramoth urbs non procul a Lunam ad orientem.
 Tribu Issachar erat Jos 19. 21. Eadem videtur esse ac Tara-
 moth Jos 21. 29. et Ramoth i. par 6. 78. fuit urbs levi-
 tarum. ad cives Ramoth dona de praeda sua mit. Jos
 22. 27. 1. reg 30. 27.

243 241

4to Endor Urbs quamvis in Tribu Issachar collocata,
 tamen Tribu Manasse attributa Jos 17. 11. 4. miliaribus
 a monte Thabor juxta meridiam versus non procul a
 Naim. hic Saraam a Gadone saluta fuisse videri
 Jos 22. 11. vid. Jos 4. 6. p. Endor deo Elyphonis fuit,
 quam saul ante praelium Galath combulit. 1. reg 28. 13.

244 242

5to Naim urbs, sita in confinio Tribus Zabulon duobus
 miliaribus a monte Thabor ad meridiam non procul ab
 Endor. Hic Christus vidua filium, qui ad tumulum effere-
 batur, ad vitam revocavit Luc 11. 12. p. Torrens Elyphon inter
 Thabor et Naim fluit ad Jordanem pergens.

245.

6to Aphek urbs in valle de Bethel sita non procul a
 Bethel et ad illius septentrionem, ubi primum castratæ
 sunt Philistini, cum saul ipseque exercitus vicinam
 Bethel et montes Galath occuparent 1. reg 29. i. p.

§ II

De Tribu Zabulon.

246.

Tribu seu regioni Zabulon communiter hi designantur
 terminis, ab oriente ad meridiam Tribu Issachar ad orientem,
 mare Tiberiam, ad septentrionem Tribus Aser et Nephthali,
 et ad occidentem mare mediterraneum. Hic dicitur ob-
 nunciatus De lanons l. c. 28. pag 189. ubi non potestatem
 nignus, hanc Tribu Zabulon, usque ad mare extendit
 et illa, qua legitur Jos 19. 10. et 19. 20. ad orientem fuit
 mare Tiberiam et pars Jordanis Math 4. 13. ad Pereaam
 et Bethel Jos 19. 34. ad austrum Issachar. Thabor erat in
 confinio Jos 19. 12. 22. hac De lanons. Verum, quod
 alibi jam diximus, non ipse semper fuerit singulari

Tribuum limiles, quos ipsi intig. fove assignari, mo qd in
huc vivente quidam illorum mutasse fuisse videntur: prater
limiles hi, quos assignat fove, tanta evoluntur locustale
profectim quia peragunt loca, quia velut tribuum herpinos
coisat, vel nunquam amplius habitant, vel nom. qd mutarunt
ex ipso certum quid proferendum diciturum tribuum limilibus
erui haud possit.

Carta Gau 40, 13. Jacobi praedicti in Zabulon in littore maris
habitantium i. e. in parva navium portuorum regione
proinde illius terminus occidentalis mare mediterraneum haud
improbi assignatur. Et quomodo Math 4, 13. dicitur Capharnaum
esse in finibus Zabulon et Naphtali, non tamen inde sequi
debetur tribuum Zabulon praeter mare Tiberiadis etiam abire
dantem. Denique eadem dicitur Jos 19, 29. Zabulon esse ad me-
ridiem Naphtali, at id non est, quin etiam sit quoque ad
meridiam Astar. huc recessu videntur loca legentia.

247

pro. Sicut seu Tareo ad terram Lebom lita urbs versus
mare mediterraneum inter et Napareth. Jos 19, 19. dicitur, quod
tribus Zabulon limiles usque Tereu protenduntur, indeque
versus orientem ad fines Capharnaum Thabor vergunt.
forte sic fides isti ad mare Tiberiadis usque porrigi imple-
guntur, quod tribus Zabulon terminus est.

248

2do Napareth urbs exigua in confinio tribus Machar
versus occidentem in latere seu radice montis, ad quem in-
cundus Ezeron campus desinit, 7 miliaribus a mari med-
iterraneum versus orientem, et 2 a monte Thabor ad occidentem
posita. In undique montibus circumdatur, qui tamen arva te-
lens frugifera, nec non et pulchris arboribus et plantis va-
riisq. salubribus herbis luxuriantur, unde notum Napa-
reth non incongrue quidam interpretes florem, et surculum
seu germen vocant, atque hanc urbem et Christum ser-
vorem notant, qui in ea conceptus est et educatus, suam
intellectu apud C. II, L. ubi ait: Expediatur virga de radice
et flos de radice eius ascendet.

Urbs Napareth in veteri Testamento nulla est mentio, et
quia prioribus temporibus obscura admodum fuit, vel quia forte
nomen mutavit, at in novo Testamento magis celebratur.
In ea enim Christus homo deus carnem induit, luc 1, 31. et
que pluribus dominus eam incoluit, ac baptizatus est Mariae matris
suae subditus, vixit luc 2, 52. nec non ea eadem Napareth no-
men accepit. Postquam predicare cepit, interdum in eius
Synagoga concionatus est, luc 4, 16. cum quidem a suis pro-
phetibus, generis ipsius ignobilis, ut qui fabri filius di-
centur, adignanter, minime ei fides praeparatur, proinde
ibi paucissima paravit, math 13, 54. Cumque eos miran-
dulari argueret, dicit eum in monti, ad quem civitas erat au-
ficata, supercilium dixerunt, ut illum inde precipitem ad-
rent luc 4, 29. Inde alio transmigratione ultimum vitali
annis in urbe Capharnaum habitavit. Math 4, 13.

Modo Napareth nomen vili vici est, quem incolunt Ma-
ri F. de observatione ibi concionum habent et Ecclesiam eo loco
ut ajunt, in quo domus B. V. Mariae fuit, positam.

249

3tio Caphalth seu Capheth-Thabor, Jos 19, 21, 18. urbs ad
pedem montis Thabor versus orientem posita, pro uno ter-
minum tribus Zabulon a tribu assignata Jos 18, 25. rixam

250. 248

4to Tiberias urbs celebris lita ad litus seu littus oceanum
talem lacus Genesareth seu maris Galilaeae, quod a ipsa
mare Tiberiadis dicitur 12 circiter miliaribus a Bethsaida
a Capharnaum versus meridiem.

Est herode Agrippa condita dicitur an Ch 17, atque in honore
Tiberij Imperatoris eius nomine Tiberias dicta. non procul a
ipsa versus austrum in loco Emanu dicto fuerit candidia appa-
rum Thabca.

Communis prope Eusebium et V. Hieronymum non fert opinio
urbem non recens ab Herode constructam fuisse, sed habitantem
duntaxat, atqueque illius nomen esse Genesareth. Constat
seu Genesareth. at id admodum viciniam esse inde colligi
videtur, quod urbs Genesareth sua fuerit in tribu Naphtali
Jos 19, 25. Tribus autem haec eo austrum ultra Capharnaum

prolata non fuerit; Capernaum enim sita fuit in con-
finiis Zabulon et Nephtali Math 4 13. cum igitur Tiberias
in tribu Zabulon posita longius ad austrum à Capernaum
remota fuerit. Genareth autem ubi fuerit Tribus Nephtali
ultra Capernaum ad Boram collocata, certe non potuit esse
eadem ac Tiberias. De hac urbe in novo Testamento non
fit mentio nisi occasione maris, quod ab illius nomine mare
Tiberiadis dicitur (Mat 6, 1. 23 et 23, 1)

251. 249

Urbis Bethsaida ex ipso urbis sita erigitur ad ripam ma-
ris Genareth in confiniis Tribus Nephtali non procul à Ca-
pernaum. at D. Calhes cap ultra Jordanem prope Jordanis
osia, ubi in illud mare influunt colles fulvis aut hirsutis. Iohanni
qui ante 118 cis et de solo 1202. eam trans Jordanem in he-
gone Gaulanica ponit, atque à Philippo herodis anti. pae
fratre Hurra et Trachonitidis regionis Tetrarcha restaura-
tam beatam et auctam, nec ubi antiquario epus veteri no-
mine Juliam seu Juliadem, appellatam memorat.

Verum non Trachonitidis aut Hurra sed in Galilea ad
mare Genareth, prope ad illius occidentale latus Beth-
saidam, sitam fuisse testatur Evangelista Marcus 6, 95. et 8, 22.
Joan 12, 21. Eadem non ignoramus quosdam fueri par-
tem Gaulaniticam etiam Galileam dictam fuisse, atamen que-
stione in eam proferunt argumenta non sunt omnino de-
cisa. Certe novi Testamenti scriptores Evangelista uni-
versam Galileam in Jordanem collocare videntur. ut naviga-
verunt ad regionem Gerazenerum, quae est contra Galileam,
inquit S. Lucas 8, 26. Hoc supposito Josephus, quem erudit
in Jordanem spectantem arguunt, combloa cum Evangelisti
notis conciliari posse videtur, si linea quaedam terminus veteris
Tetrarchiae, quarum una cis, altera vero trans Jordanem in
Gaulaniticam sita fuerit: de illa sermone est usus Evange-
listas, hanc vero intellexit Josephus, dumque ipsam posse,
quam Philippus Tetrarcha restauravit, ornata, et aucta,
antiquario eius veteri nomine Juliadem nuncupavit. Neque
etiam absurdum videtur, huius adhiberi huius nominis ur-
bes, quarum una cis altera trans Jordanem seu mare Ti-
beriadis sita fuerit, cum enixe nomen Bethsaida, ex he-
braeo Beth, quod domum, et saida, quod fontem, seu
fontem significat, compositum sit, quod est, qui
nomen hoc plerumque ad mare positi concacavit locis? Denique
cum Evangelista Tiberiadis, quod etiam recens nomen fuit,
meminerint, Juliadem vero nunquam, quamvis tamem ante-
quam Christus predicandi munus exorsus esset. Philippus
Tetrarcha Hurra se iam speret Luc 3, 1. atque Beth-
saida in Juliadem mutavit, omnino verisimile est, quod
ubi apud Evangelistas nomen Bethsaida occurrit, urbs
Jordanica intelligi debeat: quod manifeste colligitur, quod
Luc 6, 17. Christus post decollationem suam in Bethsaida
à patria sua, quae cis Jordanem erat, exiens mari accitus
trans mare Tiberiadis in desertum lacum cum discipulis suis
egressus, Math 14, 13. Marc 6, 32. Joan 6, 1. quibus postea
regredi atque navis apertae trans Jordanem ad Bethsaidam
illum pervenire iussit Marc 6, 45. Joan 6, 17. unde quando
Luc 9, 10. desertus hic lacus dicitur, quod sit Bethsaida, lan-
guis non est, quod prope Bethsaidam fuerit, sed à regione
illius trans mare duntaxat.

inf. 400. possitibus, abbas
ta fuit litom fuit
antidam verus meridiam
bet alii volunt via mit-
pafibus ob Bethsaida
quare galilaea situm
ulla iniquo. Inas
ntum nota fuisse Maria
dalana, a qua Do-
mus septam Occurroia
mit Luca 3, 12.

Ad hanc urbem sepe divertit IESUS, ubi etiam è des-
to loco, ad quem se trans mare receperat, regibus cacum
useravit Marc 9, 22. et Iohannem quatuordecim alia mira-
cula edidit, quibus et de sermonibus suis nihil per moti
incola tandem aliorum ex ipso mirramentum audiverunt.
Math 11, 21. Luc 10, 13. 9

Bethsaida azarphorum Petri et Andree et Philippi patri-
fuit 16, 49. et 12, 21.

252

Urbis Saphoris ubi celebris et Galilea, metropolim, dein
Diocalarea appellata, 18 vel 10 duntaxat miliaribus à Ti-
beriadis ad occidentem posita non procul à Thabor et à pra-
gno campo. de ea in sacra scriptura nulla fit mentio.

eam tamen recessu placuit, quoniam amplissima ac velut
in palatina medietate sita, et post concessam summi Agrippae
Galileam illius metropoli constituta fuit optima quoque totius
regionis habitatio est.

253

7mo Geth-Gabar huc Geth-Estar, vel Geth urbs inter civi-
tates tribus Zabulon recensita Jos. 19. 13. Exo. 31. 2. militari-
bus a Siphoni ad meridiem montem Thabor versus statuit S.
Hieronymus, fuit patria Jona propheta 2 reg. 14. 15.

254

8vo Cana Galilea urbs Siphonim inter et nazareth
6 miliaribus a Siphoni ad occidentem et 4 a Nazareth ad
Euro-agulonem vulgo locata. Primo Christi miraculo, ubi
aquam in vinum mutavit, celebris Jo. 4. 12 ad Joan. 2. v. 1. 2.

255

9to Nazareth huc Nazareth urbs tribus Zabulon assignata
Jos. 19. 11. et hinc ha familia Merari attributa Num. 26. 34.
Eadem est ac Pechanan Carmeli, sic dicta quod hanc pro-
cul a Carmelo distat, in monte asae Josue de pra alijs urbi-
bus proxima Haris, cujus eadem Josue videtur Jos. 11. 20.

256

10° Zabulon urbs sita in confinio tribus Aser Jos. 19. 27.
non procul a monte Carmelo ad Septentrionem. Zabulon
et Aser iudae eam patriam habuit, ac in illa sepultus est
Jos. 12. 22. inter urbes tribus Aser numerata fuisse videtur
Jos. 19. 27.

§ III

De Tribu Aser.

257

In designandis finibus Tribus Aser non sibi convenit inter
Christos. Relandus ex Jos. 12. 22. contendit eam ad austrum
habuisse tribum Manasse, ad occidentem mare magnum, ad
Septentrionem fines terrae Ephraim, et ad orientem tribus Zabulon
et Neptali ex Jos. 19. 134.

Calmet vero hos eadem terminos assignat. ad occidentem
Phoenicem, ad Septentrionem Libanum, ad meridiem Ser-
gon et tribus Issachar, et ad orientem tribus Zabulon et
Neptali, adhaec hanc tribum nunquam eum regionis trac-
tum sibi attributum solum possedisse, utque ultra Libanum
ad Syria et Phoenicem pertinet, ut portus fuerit, hinc
rei causam fuisse sive hominum avaritiam et torporam,
sive Crimina, sive haec omnia simul.

Cum autem legamus Jos. 19. 28. Tribui huic pro termino
assignari Tyronem, Tyrum, et Sidonem, qua
urbes maritima fuerunt, merito arbitramur eam versus
occidentem mari conterminam fuisse. nec etiam affirmamus,
quia Josue abale ad latris suum Orientale castrum terra
Ephraim seu Linguam, quam nos alibi Tribus Zabulon
et Issachar adfuerunt, possedisse usque ad tribum Manasse,
neque quatenus ad hanc portionem, amba tribus Zabulon et
Issachar ~~tribus~~ si fuerint orientales, qua tamen
postmodum hinc tribus cepit. Quod si ea da re sit
nos huc eos sequimur, qui huic tribui hos assignat limites
scilicet ad meridiem tribum Zabulon, ad orientem tribum Ne-
ptali ad Septentrionem montes Libani, et ad occidentem
Mare magnum.

Reges haec solum habebat omnium maxime pingue,
praecipue qui eam perfluunt fluvij, sunt Belus seu
Belus, qui prope Belem, et Eleutherus, qui Ty-
ronem et Sidonem inter in mare effluit. In ea notari
merentur sequentia loca

258

1° Belem urbs maritima ad belum sita, cujus
vetus nomen Hebraicum Bece seu Becho fuit Jos. 1. 31.

2° Anna urbs, quae Jos. 19. 29. Tribui Aser assignatur, aliud
ignota, forte eadem est ac Becho, cujus nomen an-
Namenasum incuria corruptum fuerit. unde Belem
dicta fuit, incertum est. veteres ipsi Belem Tribus Aser,
cui ipse obligeat, non delevit, sed quidam et sub Chabra-
xabrum seu Phoenicem ditione reliquit Jos. 1. 31. Sub no-
mine Belem, ambo Machabaeorum libri illius fre-
quenter meminere, ut i. mach capitulis 5. 10. 11. 12. 13.
2 mach 12. item act. 12. 21. 7.

259

3° Cabul Jos. 19. 27. huc Chabel, 2 reg. 9. 13. urbs non
procul a Belem ad meridiem Syria prope sita. ab

262 260

260 Sto Serepta urbs Sidoniorum in Phoenicia inter Tyrum et Sidonem 5 miliaribus a mari, 20 a Tyro et 10 a Sidone. Elias Propheta, cum famem regnum Israel dire vastaret, ad hanc urbem veniens, in domo pauperis viduae divertit, cuius annonam multiplicavit. et hoc illo triennio, quo famelo dura vit, multam parte sed penuriam, illiusque quoque filium novum ad vitam revocavit 2 reg 17, 9, 2 et 18, 1.

263 261

261 Sto Maara Sidoniorum. hoc nomina alij ushem, alij paxum, primum hinc regionem Sidoniorum intelligunt inter Sidonem et Sereptam hinc ad Euro septentrionem. Regionem videlicet vocatur Josue 13, 4 Maara hebraice Stoal caverna.

264 262

262 Sto Sidon urbs insignissima simul et florentissima, hodie Saida nuncupatur, a Sidone filio Chanani patris majori cognita, prout alibi jam advertimus; sita est ad mare in aditum rariorum in ameno 2000 passibus seu 25 miliaribus Roma a Tyro ad septentrionem viginti sinera a Boreade seu Dan ubi fontis fons, ad occidentem. Portu commore instructa est. Emphoriarumque suis celeberrima.

Tribus aser describitur Jos 19, 28 ubi Sidon magna vocatur, inde nata quod nunciam affinis, duas fuisse et ante Sidones, quarum una magna, altera parva dicta fuerit, seu minor, cuius tamen apud veteres scriptores et Geographos alibi libentium, ad eque credendum, et propriam illam superabat excellentiam et sine ulla ad aliam mingram respectu sic a Josue nuncupatum fuisse. Jos 1, 31 etiam in eadem tribus aser recensetur; nuncupatum tamen factum est, ut ea hujus tribus vix referentur.

Clarissima Sidoniorum numina fratre Baal, et Asar, seu Mol et Luna item Hercules. Phoenicum seu Sidoniorum, cultus, Serepta, inter Hebraeos irasit, postquam ab Achabo rege Israelis Jezebel filiam Elbaalis Regis Sidoniorum 2 reg 10, 21.

De hac urbe in usque testamento frequentissima legitur scriptura. ut Jos 10, 19 et 49, 13. Jos 11, 8 et 19, 28. Jud 1, 31. et 10, 6. Item 18, 7, 28. 2 reg 24, 6. Hag 23, 24, 12. Jer 25, 22 et 27, 2. Item 47, 4. Zach 27, 8. Mal 2, 21, 22. Mal 3, 4. Zach 9, 2. 1 Mach 5, 15. Math 11, 21, 22 et 15, 21. Marc 3, 8. et 7, 24, 25. Luc 6, 17. et 10, 13, 14. act 27, 3.

265 263

263 Sto Rekoh urbs tribus aser aserta Jos 19, 28, et levis de familia Gerson, ad habitaculum tradita ibi 21, 31. In via seu in montibus Emath sita erat, Num 13, 22 et 2 reg 10, 6, 8. Civitas laici seu Dan in regione Rekoh collocata fuit Jos 18, 28 et Hebraeis Rekoh nuncupatur.

§ IV.

266 264

264 De Tribu Nephtali. Tribus Nephtali regio frumenti, olei et piscium diversos limites habuit ad septem Jordanem, ad austrum mare superius et Sidonem Zabulon, ad occidentem Sidonem, et ad aquilonem montes Libani Jos 19, 32. Nephtalitis ad frida fuit, hincque, ubi illius adire possidem, non omnes Chananaeos expulerunt aut dale velunt, sed vestigabunt duntaxat hi fecerunt, Jos 1, 22. cumque pra caeteris Tribus maxime septentrionalis esset, hinc inter primos fuit, quos misit Lea Syria, et captivos abduxit 2 reg 25, 29. Jos 1, 21. quodius ipse vultus lucem Christi, et ipse annuncians fore, qui procos Evangelij hinc duxerunt. et profectus Christus Dominus frequentius et diutius quam alibi, in Galilea et postquam in Tribu Nephtali praedicavit, Math 4, 15, 16. hic notari merentur legentes urbes.

267 265

265 Sto Emath urbs ad radices montis Libani sita in contermina Provincia Damasci. verisimile est eam ab Emath seu Amath, quam vulgare nostra Gen 10, 18 Amathiam nominat, fundatum fuisse, atque nomen assumpsisse. Jos 13, 5. Terminum terra promissa a Deo ad septentrionem designatis recensetur Jos 19, 35. Tribus Nephtali tribuitur qua tamen istam fuisse urbem scriptura non meminit, prout colligitur Jos 3, 3.

Emath, ea pot fuit ejusdem nominis regni. De quo non laus ac de ea frequens in scriptura laus occurrit sermo: ut Num 13, 22. ubi a Moysa ad exploranda terra

promissum nisi a deserto sin usque ad ebor montibus
 id est, usque ad confinia regionis Emath penetrarunt et
 terminibus septentrionalis regionis terra promissa Emath
 designantur. Jud 5, 3. inter populos qui tunc in
 ab Emath habitabant. 1 Reg 8, 9. Thou Rex Emath amicitiam
 Davidis expe h. est
 vel. 1 Reg 13, 5. David congregat unctum exercitum a
 Regibus; id est a Regibus Aegypti flumine; usque ad
 Emath, ut adduceret. 1 Reg 17, 34. Salmansar Rex Assyriae
 et par 17, 34. Omnis exercitus multitudine magna ab
 usque ad usque Aegypti cum Salomone septentrionalis
 et par 4, 3, 4. Salomon urbem Emath obsedit et obtinuit. ac
 eius regione munificenter civitates destruxit. post nomina
 Assuribus occupata sunt, quibus probatum II Rex Israel
 eripuit, ac terminos Israel ab introitu Emath usque ad
 is latitudinis seu maximum caput, non usque
 tribui fuit, ad quam prius pertinerat, reddidit. Jud 11, 29.
 munita labente Israelitico regno iterum ab Assurijs occupata
 fuit; nam 4 Reg 17, 34. Salmanassar Rex Assyriae
 latius Israelitis in Assyriam, pro illis inter alios
 locos etiam eos, qui da Emath fuerunt in civitatibus
 Samariae collocavit, qui h. Deum fabricaverunt. Jer 41, 17.
 id est hircum bluestem. 1 Reg 18, 23. Salomon
 Emath velut ab Assurijs jam longe prius devicti sit
 no. 1 Reg 19, 17. etiam devictis eque ac regionis
 Emath, prius memineral Prophetas, 1 Reg 10, 9.
1 Reg 35, 19. et 1 Reg 13, 13. 1 Reg 14, 23. 1 Reg 15, 22.
1 Reg 16, 17. 1 Reg 17, 10. 1 Reg 25, 1. 1 Reg 28, 1.

* vide Calmet in Comment
 in Isayas, et diction V. S. 1122

264 268

1° 2 Reg 16, 6. 1 Reg 17, 34. 1 Reg 18, 23.
 Regis introitus Emath, cuius in adductis I. Ieremias
 fit mentio, via fuit in Chanaanidum in Syriam per vallis
 libanum inter et antilibanum jacentem duens.
 2° 1 Reg 16, 6. 1 Reg 17, 34. 1 Reg 18, 23.
 ad quo tunc vicatum. Jud 5, 3. Jud 11, 29.
 tes terra promissa constituantur, illius fit mentio. In
 nissimo loco collocata gratissimam Regionem Babylonicam
 probat. Pharae Necho Rex Aegypti ab expeditione in
 Charchanas redire steterat, quo devictum Joachaz
 regem suum, substituit in ejus loco Joachaz, regno exan
 toravit. Cum Nabuzardan per Babyloniam discurreret, Na
 buchodonosor Rex Babylonis in ea urbe sititena, hinc
 obsidione eventum operiebatur 4 Reg 25, 6. et Jerem 39, 5.
 et 5 Reg 2, 2. Regem autem Deiram, post captam Jerosoly
 mam eo capto caeteris captivis ductum, primo loco sitit
 um spectatorem esse vidit, deinceps ipsi oculos eruit, et
 nunquam Principes ejus etiam vidit. 1 Reg 1, 14.

269 267

3° Jerem 40, 1. Jerem 41, 10. inter fines Emath et
 malis constituit.

270 268

4° Jerem 40, 1. Jerem 41, 10. Jerem 42, 1.
 bon Dan pertinent, qua septim in scriptura finis seu
 extremitas divisionis Israeliticae versus Septentriones
 designantur a vid. Jerem 40, 1. Jerem 41, 10.

x
~~268~~ 269
 271

5° Jerem 40, 1. Jerem 41, 10. Jerem 42, 1.
 Cedrus urbs Syriae Nephthali, tradita Jerem 41, 10.
 Civitas refugij constituitur et locus ex familia Gerson
 habitatur. Jerem 40, 1. Jerem 41, 10. Jerem 42, 1.
 unquam Nabozardan Prophetam Sifaram principem in
 liva Regis hinc devicti Jud 11, 6. Sub Chacee Rege
 Israel Theglath-phalasar Rex Assyriae eam occupavit,
 et universam terram Nephthali et illius incolae tran
 sulit in Assyrios. 4 Reg 15, 20. Eslebin et L. Hieronymus
 istam in miliaribus a Tyro, prope Baneadem collocat
 Duse est Cedus Nephthali ad distinctionem aliam, per
 am hominis usum in alijs tribubus collocatam
 T. Calmet arbitrat, quod sit eadem ac Nephthali per
 Tobia. Jerem 40, 1. Communiter tamen utraque distinguitur
 de Nephthali mox erit nobis sermo.

272.

270

6to Enan urbs. Illius non meminit Iosephus, at Num 34. 9. ubi terra promissa dicitur, et limites iuxta quatuor orbis plagas describuntur, villa occupatur, atque una cum Enath et Zaphroga velut territoria agrolarum terra promissa constituitur. Ezechiel quoque 48, i idam circa eam statuit, quam 47, 15. agrum Enon occupat. Creditur eadem esse ac En-Habor, quam Iosephus 12, 37. tribui Nephthali attribuit.

273

4mo Nephthali urbs posita in confinio tribus Zabulon non procul ab urbibus Naasson versus orientem, et septem versus meridiem. Cassiatis, Jos. 11. Harum urbium insulam alias in S. scriptura fit mentio.

274

2do Sapharnanor urbs praecipua, cuius in veteri testamento insulam fit mentio; at contra in Novo testamento frequenter ab Evangelistis memoratur. ut Math 4, 13. Mat. 11, 23. 12, 23. Marc 1, 21. Mat. 9, 32. Luc 9, 23, 31. 10, 15. Ioan 2, 12. 4, 46. 6, 17, 24, 60. In fructu ad lacum Tiberiadis Jo 6, 11. et in finibus tribuum Nephthali et Zabulon Math 4, 13. adeo, ut incertum sit, ad quamnam pertineat. quo autem proprio loco posita fuerit, ignoratur; parum tamen a Bethsaida eam abesse ex Evangelio discimus Math 11, 23. Luc 10, 15. Hic IESUS praedicavit, et in eam civitas eius dicta est Math 9, 1. In hac urbe, etiam ac in eius synagoga Jo 6, 60. pluria praedicavit, pluraque miracula edidit: verum quod Capernaite parvam proficerent, tandem eius ultimum minaturus est, et praedixit eam exivisse, Math 11, 23. Luc 10, 15. Eodem Mathaeo a Salomo reprobatus est, ut Christum sequeretur. In ea etiam S. Petrus domum habuit. Math 8, 14.

275

2do Conereth, Conereth, Genesar seu Genesareth urbs, Tribui Nephthali attribuitur Jos 19, 35. S. theonymus et alij crediderunt Conereth eandem fuisse cum ea, qua Tiberias postmodum dicta fuit, eoque magna Galilaea et antiquam Tiberiadis nomine insignitum fuerit, lacus Conereth seu lacum Genesareth Luc 5, 1. et aqua Genesar 1. Mack 11, 67. occupatur. at Relandus lib. 1. c. 28. p. 181. id omnino incertum, et non solum esse, videretur demonstrare ex eo, quod termini aethiopes Tribus Nephthali insulam sumant a Capernaum; nam S. Mathaeus 4, 13. novit, Capernaum lacum habere in finibus Zabulon et Nephthali. Nephthali erat ad Dorcas, Zabulon vero ad Aulorum. cum itaque Tiberias multo australior urbe Capernaum abire in Tribu Zabulon posita fuerit, apertum esse ait, illam cum urbe Conereth, quae in Tribu Nephthali erat, nec non ad eam pertinebat, minime confundendam esse. Verum hanc difficultatem momento solvit la. arthographus Joannes Christophorus Hareobergerus Obopositus Laurinij Schenmig. Is enim in sua, quam 1756 edidit, Chorographica terra sancta Tabula, Tribum Zabulon ad orientem a mari Galilaea removit, ac secundum illud a Capernaum urbe hanc, ut in confinio utriusque Tribus affe videretur, aqua textu Math 4, 13. facta veritas, etiam ab eodem mari disjungit: perque linguam ultra Tiberiadem versus australem procedit velut Tribus Nephthali appendicem, hanc hanc urbem eandem esse ac Conereth statuit, ac in Tribu Nephthali collocat.

Itaq. suum thesaurum ex eo forte hausit, quod Jos 19, 34. dicitur, territorium filiorum Nephthali pertransire in Zabulon contra meridiem. verum id non ita intelligi debere videtur, quasi territorium Tribus Nephthali in ipsam Tribu Zabulon penetraret, sed quod ad eam usque pertransiret seu peringeretur, parum id est, etiam Tribu Zabulon, sed intelligendum est, quod territorium Nephthali quoque in alio contra occidentem pertransire dicitur. Demum Evangelistica loci sup. cit. aerea in mappa videntur Capernaum urbem in littore maris hanc fuisse.

Quidquid ea de re sit, profecto velis Conereth hanc procul a mari in ora sua fuisse videtur, ut quod illi

Gam a tabe Moysi nomen
 hoc mare Conareth usurpa-
 tum fuit, Num 34, 11. et dicitur
 3, 17. ubi simpliciter Ca-
 nereth nuncupatum. Ma-
 ris Conereth hanc memo-
 rit Is. 13, 27. 276.

nomine nuncupata fuerit*, idque inde erit, quod
 Christus et discipuli eius mare istud transibant, in terra
 Gensarum seu Gensareth, quae eadem est de Conereth ve-
 nerunt. Matth 14, 24. Marc 6, 53.

10mo Abel seu Abela urbs illustris et mater in fra-
 nuncupata 2 reg 20, 19. In parte Septentrionali terra
 syriacae hanc fuisse colligimus, et 2 reg 20, 19. ubi
 cum ad eam obsidendam pararetur, a Ierobolyma ad Aspa-
 trionem per omnes tribus syriacae progressus fuisse scribitur
 profusa fuisse videtur ad occidentem vel austrum Canaan
 seu Dan, quod innuitur videtur 3 reg 15, 20. ubi Baanath rex
 syria, qui regiam habebat in Damasco, miser principes
 et exercitus sui in civitates syriae, et persecutus hanc
 et Dan, et Abel, quorum Maacha, et universionem Canaan
 omnem scilicet terram, Asphaltali.

Duplici nomine vocatur 2 reg 14, 15. nempe Abela et
 Beth-Maacha, et 3 reg 5, 20. ubi primum vocatur
 Abel domus Maacha, i. domus habraeae Beth, dicitur
 forsua ut ab alijs urbibus Abela nomine dictis distingua-
 retur, a loco vicino Beth-Maacha cognomen accepit.

In hanc se recuperat Seba, qui rebellionem adversus
 David suscitavit, 2 reg 20, 1. quo veniens soab urbem vivap-
 susproque iam munitis, aggressionem parabat, cum
 mulier quaedam peruentia saeva insignis ex alto ma-
 nium soab allata quaerit, an ad urbem occidentem
 venisset, neganti illi, sequo arma in unum sabam mu-
 nite profecti, semina sava eius caput ad ipsum mi-
 suram spicandis, quo quaedam mulieris per seculum de
 populo peracto, soab afflictione soluta recessit. Dicit post
 Esa Rex Iuda cum Baasa Rege syriae simul ab-
 reas suos misit cum Bahadad Rege syriae, hincque
 federis urbem hanc et totam Asphaltali occupavit. 2 reg
15, 18.

CAPUT IV.
 De
 Trachonitide.

277

De Trachonitide seu Manasse trans jordanem.

Trachonitidis nomen sacrae scripturae meminit nisi I. loco
 qui Evangelij sui c. 3, v. 1. memorat anno decimo quinto
 herij Philippii Herodis magni filium Tetrarcham fuisse
 Huraa et Trachonitidis, ubi Huraa nomine ambae Tribus
 Ruben et Gad, et per trachonitidem dimidiam tribum Ma-
 nasse trans jordanem intelligit, hoc enim nomine hu-
 denicbat tota illa trans jordanem regio, quam Salatis filius
 israelis Moyses et Josue huic dimidiae tribui tradiderunt.

Num 21, 35. 32, 35. Deut 1, 4. 3, 1, 2, 3, 11, 13. Jos 12, 46. et 13, 23.
 Igitur fluvius hic fuerunt termini, ad orientalem montem
 Arabiae Deserta seu Galaad, ad meridiam tribus Gad seu
 Huraa, ad occidentem jordanes, et ad Septentrionem mon-
 tes Libani. Extremum in varias provincias distributa
 quarum praecipuae, et quibus alia minores continabantur
 sic vocatae fuerunt, nempe Trachonitidis, Batanaea, et
 Gaulonitidis. Trachonitidis a trachonibus bini et
 tribus, quos strabo l. 6, p. 195. in vicina Damasci colu-
 ta dicta, plagam tribus Manasse Septentrionalem occupa-
 bat; eam tamen omnes tres fines terra syriacae, quae
 Moyses et Josue duodecim tribubus assignarunt, con-
 tinet, videtur in se continuisse regionem Ges-
 sari et Machati, de qua fit mentio 2 reg 2, 19. ubi dicitur
 Jair filius Manasse possessisse omnem regionem Argo-
 usque ad terminos Gessari et Machati, id est par 2, 19.
 Legimus enim Gessari et Aram * in est Gessari syriae ca-
 pisse. unde colligi potest, regionem hanc vel ad syriam
 haecasse, vel saltem ei vicino vicinam fuisse. Hinc regi-
 nis incolae ab syriacis non delatos fuisse, sed in medio

* Aram regio, quam pro-
 prios Gessari Syriae vo-
 cabant, sed istius populos
 syrorum qui prius Aram
 dicebantur.